

De Lokale Omroep midden in de samenleving

NEDERLANDSE LOKALE
PUBLIEKE OMROEPEN

NLPO

De Lokale Omroep is de grootste mediaorganisatie van Nederland maar heeft het moeilijk. Het Commissariaat voor de Media concludeerde in 2016 dat één op de drie lokale omroepen inmiddels in een financieel zorgelijke situatie verkeert. Dat raakt iedereen in Nederland. De Stichting Nederlandse Lokale Publieke Omroepen (NLPO) werkt daarom samen met de VNG aan maatregelen om de lokale omroepsector op een nieuwe koers te brengen. Gemeenten spelen daarbij een cruciale rol.

“Gemeenten hebben de lokale omroep altijd voor een dubbeltje op de eerste rang willen laten zitten”, zegt Bort Koelewijn, burgemeester van Kampen. “Zolang het om amateurisme gaat is dat verantwoord, het zijn vrijwilligers die het doen, mensen die hun hart bij de lokale omroep hebben. En daarvoor ben ik ze zeer dankbaar. Maar op het moment dat je daar van overheidswege duidelijker democratische en kwaliteitseisen aan gaat stellen, dan merk je dat het bedrag voor de lokale omroepen in het Gemeentefonds ontoereikend is. Er zal vanuit het Rijk echt meer geld bij moeten.”

“Tegelijkertijd houden gemeenten niet zomaar de hand op. We laten nadrukkelijk zien dat we samen met de NLPO een hele beweging aan het maken zijn. Dat we heel expliciet over de grenzen van de eigen gemeenten heen kijken als het gaat om het vinden van oplossingen voor de versterking van de lokale omroepen en het realiseren van een Lokaal Toereikend Media-Aanbod.”

Lokale Publieke Omroep in Nederland

Maatschappelijke relevantie

De Lokale Publieke Omroep verbindt burgers met elkaar en met hun omgeving. Herkenning, nabijheid, gemeenschapsgevoel en participatie zijn daarbij kernbegrippen. Lokale omroepen informeren, geven burgers een stem waardoor ze zich gehoord weten, en stimuleren hen een bijdrage aan de gemeenschap te leveren. Een goed zichtbare lokale omroep met continuïteit van informatieve en opiniërende kwaliteitsprogramma's, met actuele websites en levendige aanwezigheid op sociale media, levert een essentiële bijdrage aan een vitale lokale democratie. Juist omdat gemeenten steeds meer taken uitvoeren die de levenssfeer van inwoners rechtstreeks raken, zoals de zorg en arbeidsparticipatie, wordt de controlerende en agenderende functie van de lokale omroep alleen maar belangrijker.

Journalistieke waakhond

Lokale omroepen vormen steeds vaker de enig overgebleven waakhond van de lokale democratie. Publieke en commerciële regionale media verdwijnen of concentreren zich noodgedwongen op nieuws uit de stedelijke regio's. Hyperlokale en burgerinitiatieven blijken te vaak geen duurzaam platform voor onderscheiden meningen in het kader van hoor en wederhoor. Lokale omroepen daarentegen bieden een betrouwbaar en professioneel netwerk voor burgerjournalistiek *avant la lettre*. Er werken zo'n 500 professionele journalisten, redacteuren en technisch personeel en meer dan 20.000 intern opgeleide vrijwilligers iedere dag weer aan onafhankelijke en kritische nieuwsvoorziening over bestuurlijke en maatschappelijke onderwerpen – ook wanneer deze niet langer in het middelpunt van de belangstelling staan. Ze volgen de politieke agenda en attenderen burgers op vraagstukken die van lokaal belang zijn.

Levensvatbaarheid

De Lokale Omroep staat onder grote druk. Veranderingen in mediagebruik en de toenemende eisen die dat stelt aan de bedrijfsvoering en de begeleiding van de vele vrijwilligers, vergen steeds meer geld, technische aanpassingen en specialistische kennis. De beperkte middelen die de lokale omroepen – met name in de landelijke gebieden – tot hun beschikking hebben, staan in de weg dat ze hun publieke opdracht ten volle kunnen vervullen. De bijdrage uit het Gemeentefonds, als die al helemaal wordt uitgekeerd, dekt nauwelijks de vaste lasten als huisvesting, auteursrechten en minimale apparatuur. Meer financiële armslag is van het grootste belang voor lokale omroepen om te blijven innoveren en in te spelen op de verschraving van het regionale journalistieke aanbod.

Naar een levensvatbare Lokale Omroep

Lokaal Toereikend Media-Aanbod

De Mediawet is niet duidelijk over wat een Lokaal Toereikend Media-Aanbod precies inhoudt, waardoor de bijbehorende bekostiging door gemeenten een hoge mate van vrijwilligheid kent. Gemeenten ontvangen weliswaar een compensatie uit het Gemeentefonds maar dit bedrag staat veelal in geen enkele verhouding tot wat werkelijk nodig is om in een relevante en levensvatbare lokale omroep te voorzien. Om het Lokaal Toereikend Media-Aanbod te objectiveren en beter zicht te krijgen in de kosten, hebben de NLPO en de VNG in een convenant bijbehorende kwaliteitscriteria vastgesteld. De NLPO heeft op basis van deze criteria een keurmerk ontwikkeld dat omroepen inzicht geeft op welke punten zij zich eventueel nog moeten verbeteren om in een Lokaal Toereikend Media-Aanbod te voorzien. Het keurmerk zal de komende jaren binnen alle gemeenten worden geïntroduceerd. Gemeenten zullen het meewegen bij de aanwijzingsprocedure en bekostiging van de lokale omroep.

De lokale waakhond moet professioneler worden

Verbetering van bekostiging en beleid

Om alle omroepen in staat te stellen een Lokaal Toereikend Media-Aanbod te verzorgen, moet een flinke kwaliteitsslag worden gemaakt. Het aanbod moet breder en journalistieker, zowel op website, radio, televisie als sociale media. Lokale omroepen moeten klaar zijn om in het snel veranderende medialandschap tijdig in te spelen op nieuwe media-ontwikkelingen. Dit is een zware opgave voor een organisatie die slechts over zeer beperkte middelen beschikt, zeker in vergelijking met de regionale en landelijke publieke omroepen. De NLPO en VNG zullen daarom de komende tijd veel aandacht vragen voor een structurele verhoging van de bijdrage voor de lokale omroepen vanuit het Rijk (zie onder andere www.stichtingnlpo.nl/briefaaninformatEUR.pdf) in combinatie met een stevige beleidsmatige inbedding van de kwalitatieve afspraken over het wettelijke Lokaal Toereikend Media-Aanbod.

Schaalvergroting

De lokale omroepen dragen zelf ook bij, onder meer door te werken aan schaalvergroting – zonder af te dingen op de lokale kwaliteit en bereik. Door middel van fusie of samenwerking in streekverband kunnen lokale omroepen meer continuïteit en professionaliteit bieden dan de versnipperde (kleinschalige) initiatieven. Door intensief samen te werken of te fuseren wordt het voor omroepen gemakkelijker om betaalde professionele coördinatie en ondersteuning te regelen. Het verweven van de algemene organisatie en het bundelen van voorzieningen, technische faciliteiten en nieuwsredacties van de omroepen levert financiële armslag. Er kan met professionelere apparatuur worden gewerkt die meer mogelijkheden biedt en efficiënter kan worden benut, programma's kunnen worden uitgewisseld of samen gemaakt, de scholing van medewerkers kan worden gecombineerd en er kan voor elkaar worden ingesprongen als er mensen uitvallen.

Samenwerking in streekverband

Bijna alle gemeenten ondersteunen de plannen tot schaalvergroting van de lokale omroep. Door samen te werken of te fuseren kunnen omroepen voor meerdere gemeenten het lokale media-aanbod verzorgen. Daarmee wordt het afzetgebied vergroot, de financiële armslag verbeterd en de journalistieke kwaliteit versterkt. Samen met de VNG en het ministerie van OCW heeft de NLPO een landkaart opgesteld die leidend zal zijn bij de geleidelijke omvorming van de huidige 260 individuele lokale omroepen naar ongeveer 80 gefuseerde of samenwerkende lokale omroepen in 2020. De NLPO werkt daarbij intensief samen met organisaties zoals het Commissariaat voor de Media, gemeenten en het Agentschap Telecom.

Langetermijnvisie op de streekindeling van de lokale omroepen. De indeling is gebaseerd op een advies van de NLPO Change Board samengesteld uit lokale omroepen, VNG en OCW.

© 2017 NLPO – www.stichtingnlpo.nl – 035 8200383

De stichting NLPO is het samenwerkings- en coördinatieorgaan voor de lokale publieke omroep in Nederland.